

CENTER FOR
BOLIGSOCIAL
UDVIKLING

UNGE, SPORT OG KRIMINALITET

En undersøgelse af sportsklubbers kriminalitets-
forebyggende potentiale i udsatte boligområder

Unge, sport og kriminalitet

Undersøgelse af sportsklubbers kriminalitetsforebyggende potentiale i udsatte boligområder

Klavs Odgaard Christensen, projektleder
Jonas Lindstad
Bence Boje-Kovacs
Frederik Sigurd

ISBN: 978-87-92798-25-1

© 2013 Center for Boligsocial Udvikling

Center for Boligsocial Udvikling
Sadelmagerporten 2a
2650 Hvidovre

Telefon: 50 89 45 00
info@cfbu.dk
www.cfbu.dk

December 2013

Forsidefoto: Munkevænget FI i Kolding

Udgivelsen kan frit hentes på www.cfbu.dk.

CFBU's udgivelser kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Center for Boligsocial Udvikling er en selvstændig institution under Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter. Centrets overordnede formål er at undersøge effekten af sociale indsatser i udsatte boligområder, at indsamle erfaringer fra nationale og internationale boligsociale indsatser og at yde kvalificeret rådgivning og processtøtte til centrale aktører indenfor det boligsociale område.

Indhold

Indledning og hvordan vi har gjort	4
Konklusioner og anbefalinger	8
Idræt og risikolivsstil i udsatte boligområder	14
Hvem er de unge, som dyrker sport?	18
De unges tilknytning til sportsklubberne	24
De unges udbytte af at gå til sport	30
Litteratur	34
Bilag 1: Interviewpersoner	36
Bilag 2: Uddybende tabeller	38

Indledning og hvordan vi har gjort

Mange udsatte boligområder har problemer med grupper af unge, der hænger ud i boligområdet, skaber utryghed og laver småkriminalitet. I denne rapport undersøger vi, om et aktivt medlemskab af en sportsklub er en af løsningerne på problemet.

Kriminalitet og utryghed er alvorlige problemer, særligt i landets mest udsatte boligområder. Center for Boligsocial Udvikling har i en række undersøgelser¹ vist, at udsatte boligområder er præget af kriminalitet, utryghed og unge med normbrydende adfærd i højere grad end resten af landet. Det er forhold, der påvirker beboernes trivsel og områdernes omdømme. Det er ligeledes et gennemgående problem i mange udsatte boligområder, at der mangler tilbud til de unge i fritiden, og at de unge ikke er en del af det etablerede fritids- og foreningsliv. I stedet keder de unge sig og hænger ud i boligområderne. Det kan være med til at skabe en utryghed for beboerne generelt og kan også medføre, at de unge starter på at udøve hærværk og anden småkriminalitet (Avlund, 2012; Avlund, Kjeldsen & Darsø, 2013). Endelig kan det have en negativ virkning på børnene og de udsatte unge, at de i en forholdsvis stor del af deres fritidsliv ikke er i kontakt med voksne (Sigurd & Madsen, 2011; Aner et al., 2011). Det kan derfor være en god idé at igangsætte fritidstilbud målrettet børn og unge i udsatte boligområder.

I nærværende rapport undersøger vi, om organiserede sportstilbud i udsatte boligområder bidrager til at mindske kriminalitet og utryghedsskabende adfærd blandt børn og unge. Konkret undersøger vi, om sportsklubber i udsatte boligområder får rekrutteret og fastholdt børn og unge med en højrisikolivsstil, og om deltagelse i sportsaktiviteten reducerer denne gruppes risiko for at begå kriminalitet.

Rapporten bygger på en undersøgelse af 158 børn og unges livsstil, deres motiver for samt udbytte af at dyrke organiseret og jævnlig idræt i en sportsklub med fysisk placering i et udsat boligområde. Undersøgelsen er foretaget blandt otte sportsklubber registreret under Dansk Idrætsforbund, og som er klubber der er en del af den såkaldte Get2sport-indsats². De undersøgte sportsklubber dækker udsatte boligområder i Høje-Taastrup, Esbjerg, Kolding, Odense, Slagelse og Aarhus kommuner.

På baggrund af 158 spørgeskemabesvarelser tegnes der i undersøgelsen et billede af

målgruppen i forhold til, om de befinder sig i en lavrisiko- eller højrisikogruppe, når det handler om at vurdere risikoen for at udvikle en eventuel kriminel løbebane. Desuden gives der en karakteristik af målgruppens alder, etnicitet og forældres socioøkonomiske baggrund.

Det skal bemærkes, at selv om vi i det følgende taler om, at en gruppe unge er kendetegnet ved en højrisikolivsstil, så kan der på ingen måde drages den konklusion, at disse unge overhovedet er kriminelle, eller for den sags skyld bliver kriminelle på længere sigt. Pointen er, at en ung med en højrisikolivsstil, som ordet ganske præcist indikerer, dog må siges at have en højere risiko for på længere sigt at udvikle en kriminel løbebane end en ung, som er kendetegnet ved en lavrisikolivsstil. Dette er en vigtig præcisering, som læseren i det følgende skal have for øje.

Sådan har vi gjort

Spørgeskemaundersøgelsen i de udvalgte boligområder har til hensigt at beskrive de unge i de organiserede sportsklubber i forhold til baggrund og motivation for at deltage, hvor ofte og i hvor lang tid de har gået i klubben, deres udfordringer i hverdagen og herunder en beskrivelse af livsstil i form af fritid, venner og rusmidler. For det andet har hensigten været at få de unges vurdering af sportsklubbernes betydning for deres hverdagsliv. Undersøgelsen har desuden haft til hensigt at vurdere, hvovidt de involverede sportsklubber formår at rekruttere og fastholde børn og unge med en højrisikolivsstil.

Spørgeskemaet indeholder allerede afprøvede spørgsmål fra tidligere selvrapporteringsundersøgelser ned til og med 7. klassetrin (Pedersen & Lindstad, 2011; Pedersen, 2013). Spørgeskemaet indeholder meget få følsomme spørgsmål, hvilket er typisk for lignende undersøgelser om ungdomsliv. Besvarelsen af spørgeskemaet er sket ved afkrydsning, og Center for Boligsocial Udvikling har været til stede ved gennemførelsen af spørgeskemaundersøgelserne i hovedparten af de undersøgte klubber.

Her er vi oftest i forbindelse med træning mødt op og har fået de unge til at udfylde skemaet, og umiddelbart herefter indsamlet skemaet. I enkelte tilfælde har vi ud fra prioriteringsmæssige hensyn og efter aftale med trænere og ledere i den pågældende klub sendt og modtaget besvarelserne med almindelig post.

Som en del af vores projektbesøg har vi ligeledes foretaget en række interview med primært trænere og ledere med henblik på en dybere kvalitativ afdækning af klubbernes arbejde herunder de metoder og erfaringer med at arbejde med de unge, man lokalt har gjort sig. Desuden er der blevet spurgt ind til, hvad trænere og ledere oplever i forhold til adfærden hos de unge, ligesom vi har stillet spørgsmål til samarbejdet og kontakten med forældrene. Endvidere er der foretaget interview med enkelte boligsociale medarbejdere.

For at understøtte undersøgelsens resultater har vi forsøgt at sammenholde disse med anden litteratur på området.

I nedenstående skema fremgår det hvilke sportsklubber, der indgår i undersøgelsen, samt hvilke boligområder og kommuner de repræsenterer.

Sportsklubberne er udvalgt på baggrund af følgende kriterier:

- Sportsklubberne er organiseret og registreret under Dansk Idrætsforbund og er en del af Get2sport-indsatsen. Ligeledes er de fysisk placeret enten i eller i umiddelbar nærhed af et udsat boligområde
- Det pågældende boligområde har en boligsocial helhedsplan³
- Der er en geografisk spredning i de

sportsklubber og i de boligområder, som indgår i undersøgelsen

- Der indgår store og mellemstore kommuner i undersøgelsen. De store kommuner er Aarhus, Odense og Esbjerg kommuner. Høje-Taastrup, Kolding og Slagelse kommuner udgør de mellemstore kommuner.

Forbehold

Undersøgelsen af børn og unge i sportsklubber i udsatte boligområder er først og fremmest en undersøgelse af målgruppens livsstil og deres motiver og udbytte af at dyrke sport, og det er hovedsagligt deres holdninger og vurderinger, der er udgangspunktet for undersøgelsens resultater. Med andre ord er fokus lagt på, hvad de unge selv mener, at de får ud af at deltage i sportsklubberne inden for en række fastdefinerede svarkategorier.

Vi har ønsket at undersøge, hvorvidt de unge selv oplever, at medlemskab af en sportsklub har gjort en forskel i forhold til livsstil, hverdagsliv og fritid. Foruden en række direkte spørgsmål om de unges udbytte, indeholder spørgeskemaet en række spørgsmål, der indirekte vurderer de unges udbytte, men hvor medlemskab af sportsklubben ikke er den direkte forklaringsfaktor. Disse indirekte forhold handler om, hvorvidt der er forskelle i forhold til livsstil og varighed af medlemskab.

Undersøgelsen har ikke til formål at undersøge, hvorvidt unge i sportsklubber også ender med at blive mindre kriminelle eller blot er mindre kriminelle, når de dyrker organiseret sport. Vi ved intet om de unges kriminalitetsniveau, eller om de har tænkt sig at begå kriminalitet, idet vi ikke direkte har spurgt indtil dette.

Kommune	Udsatte boligområder	Sportsklubber
Aarhus	Gellerup og Toveshøj	ACFC
Odense	Vollsmose	Fjordager IF
Esbjerg	Kvaglund og Stengårdsvej	IF 92 og Kvaglund IF
Kolding	Munkebo og Skovparken	Munkevænget og Skovparken IF
Høje-Taastrup	Gadehavegård og Tåstrupgård	Høje-Taastrup Idrætsforening
Slagelse	Ringparken og Motalavej	Vestsjællands Volleyball Klub

Vores overvejelser og valg om ikke at spørge målgruppen direkte om de har begået kriminalitet er overvejende begrundet i, at vi har valgt at tage børn ned til 11-12 år med i undersøgelsen. Det indebærer naturligvis nogle etiske overvejelser, og at spørge ind til forskellige typer af kriminalitet kan således være grænseoverskridende og relativt personfølsomt for nogle børn. Endelig forudsætter det et langt mere omfattende undersøgelsesdesign og en stor mængde supplerende spørgsmål i forhold til en afdækning af kriminalitet hos respondentgruppen.

Det, vi har gjort, er at undersøge om de unge har venner, der har erfaringer med kriminalitet og ulovlige rusmidler, hvor de unge færdes uden for skolen og hjemmet og på hvilke tidspunkter. Desuden er de unge blevet spurgt ind til egne erfaringer med rusmidler. Det er tre forhold, der samlet set kan belyse, hvorvidt de unge har en risikolivsstil.

Dertil kommer, at de unge er blevet spurgt om, hvor lang tid de har dyrket sport, for derigennem at undersøge, om unge der har været medlem i lang tid har en anden livsstil end dem, der har været med i kort tid. Det skal her bemærkes, at en eventuel forskel ikke nødvendigvis er udtryk for, at de unge gennem medlemskab ændrer livsstil over tid. En anden forklaring kan være, at sportsklubberne får frasorteret de mere belastede unge med tiden.

En direkte årsagssammenhæng kan vi i undersøgelsen dermed ikke pege på, idet andre forhold i de unges liv kan spille inde. Det vigtige at understrege her er, at spørgsmålene om livsstil og varighed af medlemskab derimod kan illustrere forskelligheden blandt de unge i sportsklubberne, og dermed belyse, hvorvidt sportsklubberne udelukkende tager de mest velfungerende unge, eller om de også tager de mest belastede eller en blanding af flere typer unge.

Tak

Der skal lyde en særlig tak til Preben Astrup og Lars Kruse i Dansk Idrætsforbund for et frugtbart samarbejde og værdifuld vidensdeling omkring sportsklubbers arbejde med børn og unge i udsatte boligområder. Der skal ligeledes lyde en stor tak til de sportsklubber og de mange unge i klubberne, som har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen. Endvidere tak til de ledere, trænere og medarbejdere i sportsklubberne som velvilligt har stillet op til undersøgelsen, og som har været vigtige for den praktiske gennemførelse af vores projektbesøg i sommeren 2013. Endelig en stor tak til de repræsentanter fra kommuner, Dansk Idrætsforbund og trænere og ledere fra sportsklubber, der har bidraget med input og kritik af undersøgelsens resultater og anbefalinger i forbindelse med et følgegruppemøde i oktober 2013 i Kolding. Sidst men ikke mindst, tak til fodboldklubben Munkevænget FI for at stille gode fotos til rådighed for rapporten.

1 Aner et al., 2011; Sigurd & Madsen, 2011; Kjeldsen et al., 2012; Avlund, 2012; Avlund, Kjeldsen & Darsø, 2013

2 Get2sport er forankret i Dansk Idrætsforbund med det formål at styrke de frivillige idrætsforeninger i landets udsatte boligområder med henblik på at ruste dem til at kunne rumme og fastholde boligområdets børn og unge i deres idrætsaktivitet. Derudover har Get2sport to delmål. For det første at få flere børn og unge med indvandrer-baggrund i udsatte boligområder sluset ind i de lokalt forankrede idrætsforeninger, og for det andet at sørge for at de frivillige ledere og trænere som arbejder i idrætsforeningerne har mulighed for støtte og aflastning i forhold til arbejdet med målgruppen. Fodbold er den dominerende sportsgren

1 De boligsociale helhedsplaner er resultatet af en ændring i almennytteloven fra 2006. En boligsocial helhedsplan er en udviklingsstrategi for boligafdelinger i udsatte boligområder. Den boligsociale helhedsplan er et samarbejde mellem Landsbyggefonden, den lokale boligorganisation og den kommune, boligområdet er placeret i. Boligsociale helhedsplaner er typisk finansieret for fire år ad gangen, og Landsbyggefonden bidrager med maksimalt 75 % af midlerne. De boligsociale helhedsplaner er organisatorisk forankret i de lokale boligafdelinger men fungerer som en separat enhed med egne medarbejdere, der er placeret i boligområderne. Det er denne separate enhed, vi henviser til, når vi i indeværende rapport omtaler de boligsociale helhedsplaner eller blot helhedsplanerne

Konklusioner og anbefalinger

Et aktivt medlemskab af en sportsklub mindsker unges risiko for at påbegynde en kriminel løbebane. Men brobygningen mellem boligområder og sportsklubber kan forbedres.

Konklusioner

Samlet set viser undersøgelsen at sportsklubber i udsatte boligområder kan virke kriminalitetsforebyggende og tryghedsskabende. Nedenfor har vi samlet en række af undersøgelsens konklusioner, der understøtter dette.

1. Undersøgelsen viser, at aktivt medlemskab af en sportsklub mindsker unges risiko for at påbegynde en kriminel løbebane. Når der kontrolleres for en række demografiske og sociale faktorer, viser undersøgelsen, at unge der i et halvt år har dyrket sport mindst to gange om ugen i deres sportsklub, har en lavere risiko for at blive kriminelle, end unge der sjældent dyrker sport i deres sportsklub.
2. De undersøgte sportsklubber udgør en attraktiv fritidsaktivitet og et meningsfuldt alternativ til en gadeorienteret og utryghedsskabende livsstil for børn og unge i den kriminelle risikozone. Derigennem kan sportsklubberne være med til at mindske utrygheden i de involverede udsatte boligområder.
3. Klubberne formår i udpræget grad at rekruttere og fastholde børn og unge med en højrisikolivsstil i deres sportsaktivitet. En fjerdedel af de adspurgte børn og unge er kendetegnet ved en højrisikolivsstil, og knap halvdelen af disse har været medlem i klubben i mindst 1 år.
4. Sportsklubberne er lykkedes med at få en stor andel af børn og unge med indvandrerbaggrund til at dyrke organiseret sport. 75 pct. af de adspurgte børn og unge i undersøgelsen har enten indvandrerbaggrund eller er efterkommere af indvandrere.
5. De unges udbytte ved at dyrke sport handler først og fremmest at finde et socialt fællesskab, være blandt venner, hvor man støtter og kan stole på hinanden, og hvor man kan finde et sted og identitetsfællesskab, der har en positiv betydning for deres selvværd.
6. Vejen ind i sportsklubben går gennem venner og dernæst familie. 60 pct. af de adspurgte børn og unge angiver, at de har fået kontakt til sportsklubben igennem venner, mens 22 pct. angiver familien som kontaktled til sportsklubben. Skolen, fritidsklubben og/eller boligsociale medarbejdere nævnes derimod kun af få. Det tyder på, at brobygningen mellem disse parter og sportsklubberne kan forbedres.
7. Forældreopbakning og -engagement er en forudsætning for at kunne fastholde børn og unge i sportsklubben, og de interviewede klubledere og trænere betragter gennemgående forældresamarbejdet som problemfyldt. Dette står dog i modstrid til de unges opfattelse af forældreopbakningen, hvor ca. 2/3 af de unge oplever enten høj eller moderat opbakning fra deres forældre til at deltage i sportsklubben. Dette gælder både for unge med lavrisiko-, moderat og højrisikolivsstil.
8. Ansættelse af en integrationsmedarbejder i sportsklubben fungerer som et stærkt bindeled mellem klub, trænere og boligområde, og vedkommende spiller en vigtig rolle i forhold til det forældreopsøgende arbejde lokalt i boligområdet.

Udfordringer og anbefalinger

Som konstateret udgør sportsklubben en robust og meningsfuld fritidsaktivitet for den fjerdedel af de adspurgte børn og unge i undersøgelsen, som kendetegnes ved med en højrisikolivsstil. Sportsklubberne er således lykkedes med at få børn og unge med ganske forskellige baggrunde og forudsætninger til at dyrke sport i deres klub. Det er samtidig vurderingen, at der stadig er udfordringer i forhold til at få især flere særligt udsatte børn og unge til at dyrke organiseret sport i en sportsklub.

Der er dermed god grund til at komme med konkrete anbefalinger til, hvordan boligsocial praktikere⁴, trænere i en sportsklub, fritids- og klubmedarbejdere eller kommunalt ansatte medarbejdere kan gribe udfordringen an med at få stadigt flere børn og unge i de udsatte boligområder til regelmæssigt at dyrke sport i en organiseret klub. Der er ligeledes god grund til, at komme med anbefalinger til, hvordan man i samarbejdet mellem nøgleaktører og institutioner i boligområdet kan lykkes med at få målgruppen involveret i en meningsfuld fritidsaktivitet og dermed skabe et alternativ til en gadeorienteret livsstil.

I det nedenstående opridses de centrale udfordringer, som er blevet identificeret i undersøgelsen. Til hver udfordring knytter der sig en anbefaling til, hvor du konkret kan gribe denne udfordring an, og hvilke opmærksomhedspunkter, som du særligt skal højde for.

Udfordring: Der er mange steder behov for en større forældredeltagelse i børnenes sportsaktiviteter. Flere sportsklubber efterlyser større synlighed og involvering fra forældrenes side i deres børns sportsaktiviteter. Det drejer sig især om synlighed og hjælp til at løse praktiske udfordringer som fx kørsel til turneringer samt en god dialog med trænere i forhold til bl.a. konfliktløsninger i forbindelse med træning og stævner.

Anbefaling: Hvis du er boligsocial praktiker, skal du starte med at gå i dialog med dine samarbejdspartnere i boligområdet med henblik på at få koordineret et samarbejde med skole, fritidsklub og ikke mindste

trænere og ledere i din lokale sportsklub i boligområdet. I dette samarbejde skal I have fokus på, hvordan I sammen kan få opbygget en forældregruppe af de mest ressourcestærke forældre, der kan tage aktiv del i klubben i forhold til at sikre et socialt klubmiljø og ved at løse konkrete opgaver i klubben, fx sørge for sociale aktiviteter i klubben i forbindelse med stævner og turneringer. Du kan fx tage kontakt til ACFC i Gellerup og lade dig inspirere af arbejdet i dette boligområde. Her er man lykkedes med at få skabt en kreds af forældre, der udover at yde en uformel social kontrol også er deltagende, synlige og aktive i forbindelse med træning og stævner. Nøgleordene er en tydelig kommunikation fra trænere og ledere til forældrene om, hvad der forventes af dem, og hvilke konkrete opgaver der skal løses.

Udfordring: Der er behov for mere oplysning og viden målrettet børn, unge og familier i udsatte boligområder omkring dansk idræts- og foreningsliv. Der er i forhold til især socialt udsatte forældre med både indvandrerbaggrund og etnisk dansk baggrund et behov for i stigende grad at informere forældrene om sportsklubbens arbejde, og om hvorfor det er vigtigt at gå til sport. Ligesom for de ressourcestærke forældre er det vigtigt at sikre deltagelse og synlighed blandt de resourcesvage familier. Her er det vigtigt, at klubbens krav og forventninger til forældredeltagelse tager højde for de udfordringer en resourcesvag familie kan have.

Anbefaling: Som boligsocial praktiker kan du også her anvende dine samarbejdsflader med især skole og sportsklub i boligområdet. Det anbefales, at I får arrangeret en række informationsmøder gerne i klubber, på skole og bibliotek for familier, børn og unge i boligområderne. Til de informationsmøder, I arrangerer på fx en skole, bør I fokusere på at formidle viden på en let tilgængelig og konkret måde og få formidlet til forældrene om vigtigheden af, at børn dyrker sport, og hvad det giver dem af gode venskaber og sociale kompetencer.

Fotos: Munkevænget FI i Kolding

Anbefaling: Som boligsocial praktiker kan du i forbindelse med planlægning og udførelse af dine kommende indsatser og projekter omkring børn og unges fritidsliv med fordel indgå i samarbejde med sportsklubben og tænke aktivt på, hvordan den lokale sportsklub også kan anvendes som et socialt samlingssted før og efter træningen. Vær opmærksom på, at sportsklubben også har en klar interesse i at samarbejde med dig fx i forhold til at få flere frivillige kræfter tilknyttet klubben, som eventuelt kan fungere som hjælpetrænere. Tænk også på, om der er boligsociale indsatser, der med fordel kan udføres i samarbejde med sportsklubben, skolen og meget gerne også kommunen. Som et eksempel på et samarbejde mellem boligsocial helhedsplan og en lokalt forankret sportsklub, kan nævnes projekt bydelsmødre i boligområdet Gadehavegård i Høje-Taastrup Kommune. Som en del af deres kursus introduceres bydelsmødrene til den lokale sportsklub Høje Taastrup Idrætsforening, hvor bydelsmødrene erhverver sig nyttig viden om klubbens arbejde, og de muligheder der eksisterer for børn og unge for

at dyrke sport i den lokale sportsklub. Denne viden formidles videre ud i lokalmiljøet. Ligeledes er der i Gadehavegård et samarbejde mellem lederen af Høje-Taastrup Idrætsforening og den boligsociale medarbejder og dermed et nøje kendskab til hinandens arbejde.

Udfordring: Der skal være et større fokus på rekruttering og fastholdelse af trænere med pædagogiske spidskompetencer. Det kan konstateres, at flere sportsklubber med placering i udsatte boligområder har en særlig udfordring i forhold til at få rekrutteret og fastholdt ungdomstrænere til at træne de hold, som især rummer de socialt udsatte børn og unge. Det kræver nogle særlige sociale og pædagogiske kompetencer hos den enkelte træner i forhold til arbejde med en ofte sammensat gruppe af børn og unge. Nogen af disse børn og unge kender ikke til de sociale og adfærdsmæssige spilleregler ved at gå til sport, og dette stiller nogle særlige krav til, at træneren har de pædagogiske redskaber til eksempelvis at håndtere konflikter under træning og

Foto: Munkevænget FI i Kolding

kamp samt opretholde en god kontakt til forældrene.

Anbefaling: Det er vurderingen, at Get2sport-indsatsen med dets fokus på ansættelse af såkaldte aflastnings- eller integrationsmedarbejdere lokalt i klubberne formår at adressere denne udfordring. Som boligsocial eller kommunal medarbejder anbefales det, at du sigter mod at tage en kontakt til Dansk Idrætsforbund med henblik på at påbegynde en Get2sport-indsats i dit boligområde og få gode råd til, hvordan du kan styrke den sportsmæssige indsats for børn og unge fra dit boligområde. Det er vurderingen, at integrationsmedarbejderen fungerer som et vigtigt bindeled mellem trænere og forældre, og at integrationsmedarbejderen yder en meget vigtig støtte i forbindelse med stævner og sociale arrangementer i boligområdet.

4 Boligsociale praktikere dækker over personer, der arbejder med boligsociale problemstillinger i praksis. Boligsociale praktikere er typisk ansat i en boligorganisation for midler fra en boligsocial helhedsplan, men kan også være kommunale medarbejdere eller fra en privat forening/organisation

Foto: Munkevænget FI i Kolding

Idræt og risikolivsstil i udsatte boligområder

Unge, der ofte hænger ud i deres boligområde og hvis venner har begået kriminalitet, har forhøjet risiko for at blive kriminelle.

Sportsklubber udgør et alternativ til fritiden på gaden med positiv kontakt til voksne og muligheder for en ny vennekreds.

I nærværende kapitel præsenterer vi resultaterne af vores undersøgelse og forsøger at besvare spørgsmålet, om organiserede sportstilbud i udsatte boligområder kan virke kriminalitetsforebyggende. Indledningsvis redegør vi for baggrunden for undersøgelsen.

Børns og unges deltagelse i organiseret sport i udsatte boligområder

I rapporten "*Idræt i udsatte boligområder*" fra Syddansk Universitet (2012) konkluderes det, at idrætsdeltagelsen i udsatte boligområder er lavere end i landet som helhed, og at børn af forældre, der ikke har et arbejde, er mindre idrætsaktive end børn af forældre med et arbejde. Det konkluderes ligeledes, at andelen af beboere i de udsatte boligområder, som går til idræt i en forening, er mindre end halvt så stor som i landet som helhed (Ibsen et al., 2012), og at socialt udsatte med en lav indkomst og sociale problemer dyrker mindre idræt, end befolkningen i gennemsnit gør⁵.

En lignende konklusion finder vi i et internationalt litteraturstudie om udsatte børns fritidsaktiviteter (Dahl, 2007). Her fastslås det, at udsatte børn er mindre aktive i deres fritid end andre børn, og at dårlige økonomiske forhold i familien er med til at begrænse såvel det organiserede som det uorganiserede fritidsliv sammen med vennerne. Derudover spiller familien en stor rolle (Dahl, 2007). En væsentlig faktor for om børn og unge begynder at dyrke idræt og fastholdes i deres aktivitet er forældrene. Flere undersøgelser peger på, at den familiemæssige baggrund og ikke mindst forældrenes idrætsvaner kan have stor indflydelse på børns idrætsaktivitet (Holstein & Madsen, 2003; Pilgaard, 2009).

Når vi bevæger os ind på et tema som det organiserede fritids- og idrætsliv, viser flere undersøgelser, at forældrene med andre ord har en ganske afgørende betydning for om deres børn får skabt nogle gode idrætsvaner, og om de fastholdes i deres idrætsgren. Dette er en væsentlig årsag til, at vi også har valgt at have spørgsmål med i undersøgelsen omkring forældreopbakning.

Sammenfattende tegner der sig altså en række vigtige udfordringer, når det handler om at få flere børn og unge fra udsatte boligområder til at dyrke idræt inden for det organiserede idrætsliv.

Børn og unges sportsdeltagelse set i et kriminalpræventivt perspektiv

Set i et større perspektiv er det oplagt at spørge, hvad børn og unges sportsdeltagelse har med kriminalitetsforebyggelse i udsatte boligområder at gøre?

Det er vigtigt at slå fast, at der ikke kan drages nogen direkte parallel mellem det at dyrke sport og fravælge en kriminel løbebane. Ikke desto mindre giver det god mening at kaste sig over et tema som børn og unges sportsdeltagelse og perspektivere det i forhold til den generelle kriminalitetsforebyggelse i boligområderne.

Når vi i denne undersøgelse sætter sportsklubbernes forebyggende arbejde med børn og unge i fokus, er det med baggrund i en antagelse om, at børns og unges deltagelse i organiserede sportsforeninger er en sund og meningsfuld fritidsbeskæftigelse, der er forbundet med det, som vi inden for det kriminologiske felt kalder for *beskyttende faktorer*.

Med beskyttelsesfaktorer menes der med en bred definition de forhold hos det enkelte individ eller i opvækstmiljøet, der reducerer sandsynligheden for en fremtidig negativ psykosocial udvikling hos børn og unge, der er udsat for risikofaktorer (Nordal, 2008). Konkrete eksempler på beskyttelsesfaktorer er typisk selvtillid, empati og fleksibilitet i at håndtere vanskeligheder. Heroverfor har vi en række *risikofaktorer*, som fx manglende deltagelse i skolen eller en udpræget gadeorienteret livsstil, som særligt i kombination med hinanden giver øget risiko for udviklingen af en kriminel løbebane.

Ved at dyrke sport antager vi altså, at den unge gennem positiv voksenkontakt, træning, fysisk udfoldelse og positiv venskabskreds befinder sig i et miljø og med en livsstil, der er forbundet med en lille risiko for senere at udvikle en kriminel adfærd.

Lavrisikolivsstil versus højrisikolivsstil

Ser vi på de danske ungdomsundersøgelser er en væsentlig konklusion, at børn og unge, der færdes i gademiljøet og ikke mindst på tidspunkter, hvor de burde ligge i sengen, har en øget risiko for at begå kriminalitet og være med i en gadebande.

Hvis de unge ligeledes har venner med erfaringer med kriminalitet og rusmidler samt egne erfaringer med rusmidler, så ved vi, at denne risiko øges yderligere (Balvig, 2000; Kyvsgaard, 1992; Pedersen & Lindstad, 2011). Kombinationen af færden i højrisikomiljøer, negative venskaber samt brug af rusmidler falder under en fælles betegnelse: *højrisikolivsstil*. For særligt teenagedrenge gælder det, at højrisikolivsstil øger risikoen for at begå kriminalitet markant, selvom forhold som individuelle karaktertræk, hjemmet og skolen kan trække i den modsatte retning.

Et hovedspørgsmål inden for det kriminologiske genstandsfelt er, hvem der begår kriminalitet, og hvilke forhold og faktorer der spiller ind i forhold til den enkeltes risiko for at bevæge sig ud af den kriminelle løbebane. Forskning i ungdomskriminalitet beskæftiger sig med at undersøge og teste en række forhold ved og omkring den enkelte unge

og dermed se på, om der er sammenhæng mellem disse forhold og kriminel adfærd. Typisk bliver forhold som familie, hjemmet, skole, fritidsinteresser, venner og rusmidler analyseret. Disse forhold kan optræde negativt som fx manglende voksenkontakt, økonomisk knaphed i hjemmet, vold og misbrug under opvæksten, dårligt forhold til skolen, lav selvkontrol, kriminelle venner, manglende fritidsinteresser og hashmisbrug.

I så fald er det ikke ensbetydende med, at den unge slår ind på en kriminel løbebane, men forskningen peger på, at disse forhold hver for sig og ikke mindst samlet øger risikoen for at blive kriminel. Yderligere viser det sig, at der er særlige forhold, der øger risikoen for at blive kriminel; de såkaldte risikofaktorer. Navnlig risikofaktorer vedrørende de unges livsstil (kammerater og sociale relationer, samt alkohol og narkotika) ser ud til at have en stærkere betydning sammenlignet med de individuelle risikofaktorer (personlige og psykologiske forhold, forældre og skole) i forhold til ungdomskriminalitet (Pedersen & Lindstad, 2011). Dansk forskning i ungdomskriminalitet viser, at de unge, der tilbringer fritid i gademiljøet, er dem, der begår mest kriminalitet (Kyvsgaard, 1992; Balvig, 2000 og 2011).

Foto: Munkevænget FI i Kolding

Udenlandske erfaringer: virkningsfulde sportsindsatser fra Storbritannien

En række britiske undersøgelser af udsatte unges deltagelse i organiserede sportstilbud viser, at organiserede sportstilbud har positive resultater for målgruppen særligt i forhold til at få styrket den unges selvværd og motivation.

Den store britiske indsats *Diversionary activities*, der er målrettet især drenge i alderen 10-19 år i 16 udsatte boligområder i Sydengland viser overvejende positive resultater for deltagerne. Indsatsen indbefatter forskellige former for sportsaktiviteter (dog primært fodbold) med unge mandelige trænere, der samtidig indtager rollen som en uformel mentor for de unge. Målgruppe er unge kendetegnet ved at have adfærdsproblemer, lavt selvværd eller problemer derhjemme.

Indsatsen er målrettet igangsættelse af sportsaktiviteter i boligområdet. Der er primært tale om fodboldsessioner tidligt på aftenen. Som en integreret del af det at møde op og være en del af et fodboldhold, fungerer trænerne samtidig som en mentor for de unge. Konkret går fodboldtræneren i en en-til-en-dialog med de unge med råd, vejledning og støtte til den unge.

Resultater: Undersøgelsen er et etnografisk studie med kvalitative interview med bl.a. trænere og skolepersonale. Der har været gennemført observationsanalyse lokalt i de 16 udsatte boligområder. De professionelle omkring de unge vurderer, at indsatsen bl.a. har givet de unge øget motivation, øget selvværd og hensyntagen til andre gennem deltagelse i sport og trænerens regelmæssige tilstedeværelse og opmærksomhed samt udviklet stærke, tillidsfulde bånd mellem træner og de unge.

(Se Rogers, 2011. Evaluating community-based interventions for young people. Measuring the impact of informal mentoring. *Journal of Poverty and Social Justice*, 19(2), s.159-168.)

Med baggrund i de her beskrevne risikofaktorer inddeler vi i undersøgelsen målgruppen af respondenterne op i tre grupper af børn og unge, som i overordnede træk kan beskrives på følgende måde:

1. *Børn og unge med en lavrisikolivsstil* er kendetegnet ved at besidde en række *beskyttende faktorer*. Det kan være en række faktorer som fx sunde fritidsinteresser, et stabilt og godt familieforhold, en høj grad af selvkontrol, positiv vennekreds i skolen, ingen færden på gader og stræder sent om aftenen og ingen brug af rusmidler. Med andre ord kan man med rette antage, at der med disse beskyttende faktorer er en meget lille risiko for, at en ung fra denne gruppe udvikler en kriminel adfærd.
2. *Børn og unge med en moderat højrisikolivsstil* dækker over en mellemgruppe af børn og unge, som på nogle enkelte faktorer kan siges at have en delvis eller moderat risiko for at udvikle en kriminel adfærd. Det kan fx være en ung, der på nogle områder er kendetegnet ved en række beskyttende faktorer som fx stabile familieforhold, mens vedkommende på andre faktorer er kendetegnet ved en højrisikolivsstil. Det kan fx være brug af rusmidler og lav selvkontrol.
3. *Børn og unge med en højrisikolivsstil* er en samlende betegnelse for børn og unge, der er kendetegnet ved at besidde flere af de faktorer, som vi ved kendetegner en højrisikolivsstil. Det kan fx være kombination af en vennekreds af kriminelle, brug af rusmidler og færden på gader og stræder sent om aftenen.

Hvem er de unge, som dyrker sport?

Sportsklubberne formår at tiltrække en bredt udsnit af unge i udsatte boligområder. Det lykkes således sportsklubberne at tiltrække unge med højriskolivsstil.

Hvem er de unge, som dyrker sport?

Som beskrevet indledningsvis undersøger vi, hvorvidt en række sportsklubber i udvalgte boligområder formår at rekruttere og fastholde børn og unge med højrisikolivsstil og derved skabe et alternativ til den gadeorienterede livsstil og derigennem mindske risikoen for, at de unge ender i en kriminel løbebane.

I nærværende afsnit præsenterer vi resultaterne af vores undersøgelse. Resultaterne tager udgangspunkt i en spørgeskemaundersøgelse af 158 børn og unge, der er medlemmer i de udvalgte sportsklubber samt interviews med trænere, ledere af sportsklubberne og boligsociale medarbejdere.

For at få et billede af, hvem de deltagende børn og unge er, har vi spurgt ind til en række baggrundsoplysninger. Med henblik på at placere respondenterne i hhv. en lav-, moderat og højrisikolivsstilsgruppe, har vi spurgt ind til de unges fritidsliv, omgangskreds og generelle trivsel.

Undersøgelsen viser, at klubberne hovedsagligt har formået at tiltrække drenge mellem 10-17 år, der er indvandrere eller efterkommere af indvandrere. Undersøgelsen viser derudover, at om end hovedparten af de deltagende børn og unge har en lav- eller moderat risikolivsstil, har en fjerdedel en højrisikolivsstil.

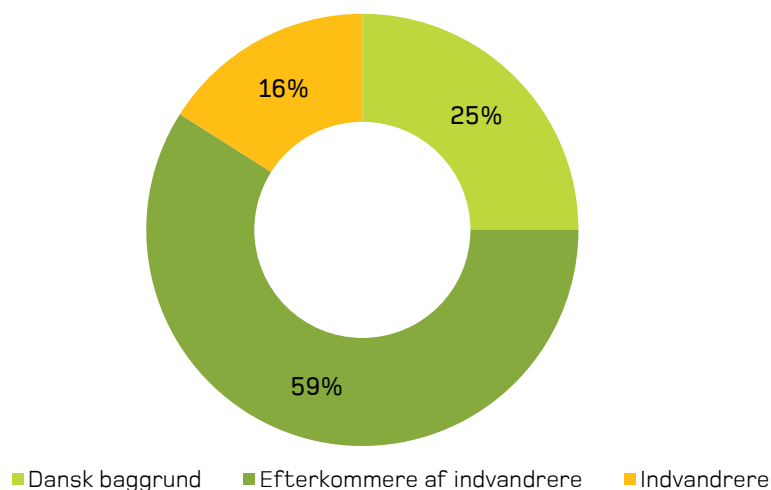
Alder, køn og etnisk baggrund

Langt hovedparten af de adspurgte er drenge mellem 10-17 år, der er indvandrere eller efterkommere af indvandrere. Pigerne udgør 7 pct. Denne kønsfordeling har ikke været helt uventet, eftersom det primært har været fodboldklubber, der har deltaget i undersøgelsen. Det skal dog bemærkes, at fodboldklubberne har pigemedlemmer, og flere af klubberne har rene pigehold.

Ser vi på aldersfordelingen for de børn og unge, som har deltaget i undersøgelsen, er de yngste respondenter henholdsvis 10 og 11 år, mens de ældste respondenter er 26 år. Omkring halvdelen er yngre end 15 år, andelen af gruppen mellem 15 og 17 år udgør 28 pct. og 24 pct. af de unge er 18 år eller derover.

Selv om dette ikke er en undersøgelse med fokus på integration, har vi fundet det relevant at spørge de unge om, hvor de er født, og hvor deres forældre er født. På den baggrund har det været muligt at bestemme, om de enten er etniske danskere, indvandre-re eller efterkommere. Det skal bemærkes, at undersøgelsen er gennemført i områder, hvor andelen af indvandrere og efterkommere er særligt høj.

Figur 1. Unge i sportsklubber fordelt efter etnisk herkomst, Kilde: egen undersøgelse

Dette ses også ved, at de unge i sportsklubberne hovedsageligt har anden etnisk baggrund end dansk. Således udgør andelen af efterkommere og indvandrere henholdsvis 59 pct. og 16 pct., mens 25 pct. er børn og unge med en etnisk dansk baggrund.

At de undersøgte klubber får en så stor andel børn og unge med indvandrerbaggrund i de udsatte boligområde til at dyrke sport, må betragtes som et væsentligt resultat i bestræbelserne på at få flere børn og unge med indvandrerbaggrund introduceret til det danske forenings- og fritidsliv.

Forældrenes beskæftigelsessituation

Som konstateret af Dahl (2007) viser undersøgelser, at forældrenes socioøkonomiske baggrund har en væsentlig indflydelse på deres børns idrætsvaner, og at der særligt blandt udsatte familier ikke er tradition for, at man dyrker sport og derfor ikke giver idrætsvaner videre til sine børn.

Vi har i undersøgelsen spurgt ind til forældrenes beskæftigelsessituation. Heraf fremgår det, at halvdelen af de unge kommer fra familier, hvor begge forældre er i beskæftigelse, mens hver fjerde respondent har en familie, hvor den ene forælder er i beskæftigelse, og den anden befinder sig udenfor arbejdsmarkedet. Yderligere 18 pct. af de unge bor i en husstand, hvor hverken faderen eller moderen har et arbejde, mens 8 pct. har forældre, der enten er pensioneret eller førtidspensioneret.

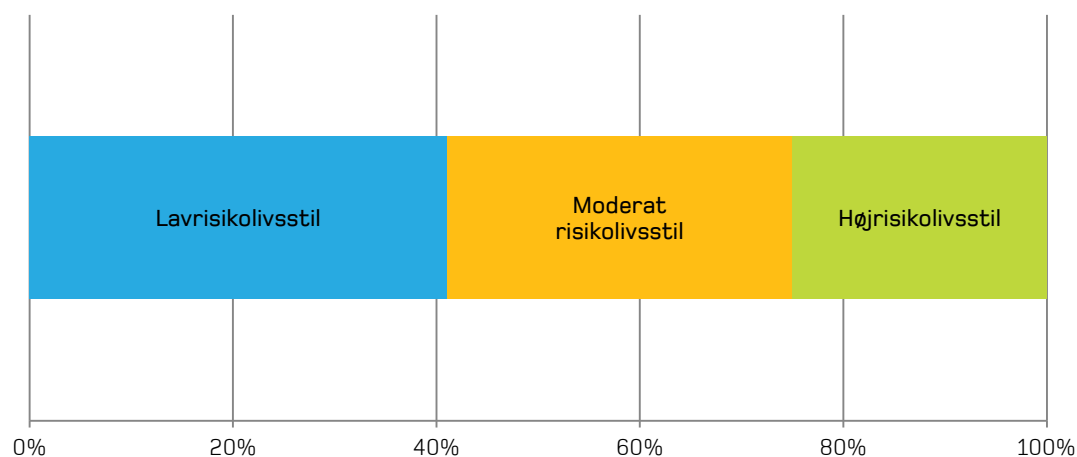
Livsstil blandt unge i sportsklubber

Hvis vi først ser på de undersøgte børns og unges samlede livsstil, hvilket vil sige, at vi samler karakteristika om de unges venner, deres færden i risikomiljøer samt deres brug af rusmidler i ét indeks, får vi et præcist billede af, hvor de unge placerer sig i forhold til livsstil inden for tre grupper: 1) en gruppe med lavrisikolivsstil, 2) en gruppe med en moderat risikolivsstil og 3) en gruppe med en højriskolivsstil

Som det fremgår af figur 2 udgør andelen af de unge med en såkaldt lavrisikolivsstil 41 pct. 34 pct. har en moderat livsstilsrisiko, mens 25 pct. har en højriskolivsstil. Tallene viser, at selv om næsten hver anden unge i undersøgelsen har en lavrisikolivsstil, er klubberne altså i stand til at få fat i unge, der har en højriskolivsstil.

Figur 2. Unge i sportsklubber fordelt efter livstilsrisikogrupper

Kilde: egen undersøgelse

Tabel 1. Unge i sportsklubber fordelt efter om de har venner, der har begået butikstyveri, indbrud, vold, røveri, røget hash eller taget andre ulovlige stoffer (pct.)

	Tyveri	Indbrud	Røveri	Vold	Hash	Andre ulovlige stoffer
Ingen	63	84	77	83	57	82
Mindre end halvdelen eller omkring halvdelen	30	11	19	13	31	13
De fleste af dem eller alle sammen	6	4	4	4	13	4
I alt procent	100	100	100	100	100	100

Kriminalitet og brug af ulovlige rusmidler blandt vennerne

Hvis vi går videre og undersøger de enkelte faktorer hver for sig, som fx brug af ulovlige rusmidler, har vi oplistet dette i en række tabeller. Konkret er de unge blevet stillet fire spørgsmål om deres venners erfaringer med kriminalitet. Spørgsmålene har handlet om butikstyveri, indbrud, røveri og grov vold. Hertil har de unge kunnet angive hvor mange af deres venner, de tror, der har været involveret heri.

Som det fremgår af tabel 1, er det en relativ lille andel af de unge i sportsklubber, der har en venskabskreds, hvoraf de fleste eller alle har begået forskellige typer af kriminalitet.

De unge er ligeledes blevet spurgt om deres venners erfaringer med ulovlige rusmidler. Af besvarelsenerne fremgår det, at 57 pct. af de unge ikke har venner, der har røget hash. I undersøgelsen blandt unge på skoler i udsatte boligområder var den tilsvarende andel 47 pct. (Pedersen og Lindstad 2011). Med henblik på andre ulovlige stoffer udgør andelen 82 pct., og tallene tyder således på, at det at indtage ulovlige rusmidler kun i mindre grad er udbredt blandt de unge, der har deltaget i undersøgelsen.

På baggrund af vennekredsens to karakteristika er der yderligere dannet en variabel, der angiver i hvor høj grad vedkommende opholder sig i et miljø, der er præget af kriminalitet og ulovlige rusmidler. Således har 68 pct. af de unge ingen eller få venner, som har erfaringer med rusmidler eller kriminalitet, mens de resterende 32 pct. har nogle eller mange venner, der har erfaring med rusmidler eller kriminalitet.

De unges færden i fritiden

De unges færden i fritiden er blevet belyst gennem fem spørgsmål om, hvor ofte de unge færdes forskellige steder, og hvor ofte de er sent ude om aftenen eller om natten.

Af besvarelsenerne fremgår det, at flertallet af de unge er ude til sent om aftenen eller om natten. Kun 14 pct. af de unge er aldrig ude til sent om aftenen, hvorimod hver tredje ung mindst en gang om ugen er sent ud om aftenen eller natten. En relativ lille andel af de unge går til private fester hver uge (7 pct.). Lidt flere af de unge går i byen (værtshus, diskotek eller lignende) i løbet af en enkelt uge. Over halvdelen (62 pct.) af de unge mødes hos hinanden mindst én gang om ugen. Kun ganske få (3 pct.) mødes aldrig med venner privat (jf. Bilagstabel 1).

Halvdelen af de unge har angivet, at de mindst én gang om ugen hænger ud på offentlige steder uden at foretage sig noget bestemt, mens 16 pct. aldrig mødes med venner på offentlige steder.

På baggrund af de unges svar kan vi se, at 23 pct. af de unge aldrig eller sjældent færdes i højrisikomiljøer, mens 32 pct. af dem færdes engang imellem i højrisikomiljøer, hvor de resterende 46 pct. færdes ofte i højrisikomiljøer. I en lignende undersøgelse af unge på skoler i udsatte boligområder viste det sig, at andelen af børn og unge, der ofte færdes i højrisikomiljøer udgjorde 35 pct. (Pedersen & Lindstad 2011).

De unges brug af rusmidler

Sammenhængen mellem unges brug af rusmidler og risikoen for at begå forskellige former for kriminalitet er bredt accepteret inden for kriminologien, da rusmidlerne påvirker de unges adfærd i hverdagen i negativ retning (Pedersen & Lindstad, 2011).

De unge i sportsklubber er blevet bedt om at angive deres forbrug af rusmidler (alkohol, hash og andre ulovlige rusmidler som ecstasy, amfetamin kokain eller lignende) de seneste 12 måneder. Af besvarelserne fremgår det, at 34 pct. af de unge har inden for det seneste år drukket alkohol. 7 pct. har drukket alkohol mindst 1 gang om ugen, mens ingen har svaret, at de har drukket hver dag. Andelen af unge, der har røget hash inden for de seneste 12 måneder er mindre end for alkohol. Således svarer 89 pct. af de unge, at de ikke har røget hash (jf. Bilagstabel 2).

I undersøgelsen blandt børn og unge på skoler i udsatte boligområder svarede henholdsvis 54 og 96 pct. at de aldrig har drukket alkohol, røget hash eller indtaget andre ulovlige rusmidler inden for de seneste 12 måneder (Pedersen & Lindstad, 2011).

65 pct. af de unge har ikke haft noget forbrug af rusmidler inden for de seneste 12 måneder. 26 pct. har et forbrug, hvilket kan kategoriseres som et moderat forbrug af rusmidler, og de sidste 9 pct. har således et hyppigt forbrug af rusmidler.

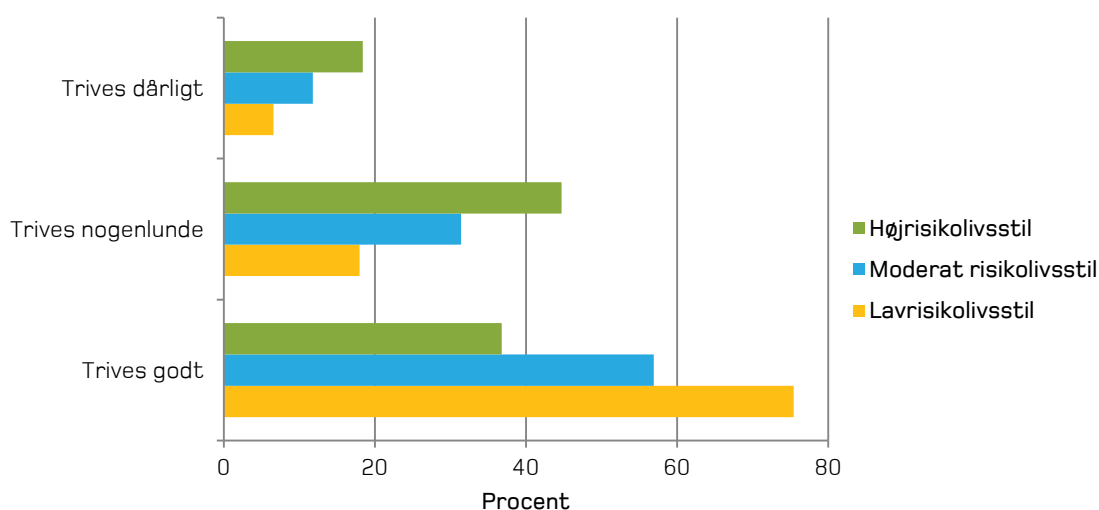
De unges trivsel

Endelig er de unge blevet stillet en række spørgsmål med henblik på deres humør, søvnmønster, om de har nogen at tale med, når de har brug for det, og i hvor høj grad de føler sig stresset i hverdagen. På baggrund af disse informationer er det muligt at vurdere, hvordan de trives.

60 pct. af de unge vurderer, at de trives godt, mens 29 pct. mener, at de trives nogenlunde. De resterende 11 pct. angiver, at de trives dårligt. Figur 4 opgør endvidere de unges trivsel særskilt for risikostilsgrupper. Her fremgår det, at 75 pct. af de unge med en lavrisikostil angiver, at de trives godt, mens den tilsvarende andel blandt unge med højriskostil udgør 37 pct.

18 pct. af de unge med højriskostil vurderer, at de trives dårligt, mens det kun gælder for 7 pct. af de unge med lavrisikostil. Når unge med lav- og højriskostil med henblik på trivsel sammenlignes, fremgår det af analysen, at unge med højriskostil trives dårligere end unge med lavrisikostil.

Figur 3. Unge i sportsklubber fordelt efter, hvor godt de trives, særskilt for risikostilsgrupper
Kilde: egen undersøgelse

Fotos: Munkevænget FI i Kolding

De unges tilknytning til sportsklubberne

De unge lærer primært klubberne at kende gennem venner og familie, og deres engagement i klubben hænger sammen med deres risikolivsstil.

Det er en forudsætning for en succesfuld sportsindsats, at klubberne formår at rekruttere og fastholde unge i målgruppen. I nærværende afsnit ser vi nærmere på de unges vej ind i klubben, varigheden af deres medlemskab og betydningen af forældrenes opbakning.

Samlet set viser undersøgelsen, at klubberne i udpræget grad formår at rekruttere og fastholde børn og unge med en højrisikolivsstil i deres idrætsaktivitet. Vejen ind i klubben går igennem de unges nære netværk og kun i mindre grad gennem skolen, fritidsklubben eller de boligsociale medarbejdere. Undersøgelsen peger på, at forældrenes opbakning og engagement i klubben kan være afgørende for fastholdelse af de unge, men forældreopbakningen samtidig er problemfyldt og i mange tilfælde fraværende. Endvidere peger undersøgelsen på, at hvorvidt sportsklubben er fysisk placeret i eller i nærheden af boligområdet, kan være afgørende for de unges deltagelse.

Vejen ind i klubben

De deltagende klubber arbejder alle aktivt med at rekruttere gruppen af unge med en højrisikolivsstil. Som led i Get2Sport-

indsatsen har klubberne ansat en integrationsmedarbejder. Ideen med at ansætte en integrationsmedarbejder adresserer to centrale udfordringer. For det første kan integrationsmedarbejderen arbejde med at rekruttere og fastholde især udsatte børn og unge fra boligområdet. For det andet har sportsklubberne et behov for at have en medarbejder, der kan fungere som sparingspartner for trænerne på ungdomsholdene, især når det handler om konfliktløsning og forældrekontakt.

Undersøgelsen viser, at det er det nære netværk omkring den unge, der udgør det primære rekrutteringsgrundlag, og at det er via dette netværk den unge hører om sportsklubben. I spørgeskemaundersøgelsen er de unge blevet bedt om at angive, hvorigennem de har opnået kontakt til sportsklubben. Hovedparten af de unge angiver *venner* eller *familie* som kontaktpunkt til klubben, og enkelte angiver *skolen*, *fritidsklubben* eller *boligsociale medarbejdere* som kontaktskaber. De unge angiver ligeledes det sociale element ved holdsporten som en væsentlig årsag til, at de er medlemmer af sportsklubben.

Foto: Munkevænget FI i Kolding

Blandt de interviewede trænere og ledere nævnes skole og fritidsklub dog som to centrale aktører, når det handler om at skabe viden om sportsklubbens arbejde til de unge og i forhold til rekrutteringen.

I flere af de sportsklubber, vi har besøgt, er det typisk en lærer på den lokale skole i boligområdet, som har en tilknytning til den lokale sportsklub. Læreren har en helt naturlig kontakt med mange af de børn og unge, som dyrker sport i klubben ligesom flere af ungdomstrænerne i klubben kommer fra skolen. To af de trænere og ledere, vi har interviewet, fremhæver således også, at deres arbejde som lærere giver dem god mulighed for at rekruttere nye børn og unge til klubben og samtidig være i kontakt med forældrene til de børn, som går i sportsklubben.

Den boligsociale medarbejder nævnes så godt som ikke som kontaktskaber i besvarelserne fra spørgeskemaundersøgelsen. Dette bekræftes i de kvalitative interviews af trænere og ledere, hvor de boligsociale medarbejdere kun i et enkelt tilfælde nævnes som en væsentlig samarbejdspartner.

Et af de steder, hvor der kan konstateres et samarbejde mellem den lokale sportsklub

og den boligsociale helhedsplan, er i boligområderne Gadehavegård og Tåstrupgård i Høje-Taastrup Kommune. Her afholdes der jævnligt møder mellem lederen af fodboldafdelingen i Høje-Taastrup Idrætsforening (HTI) og den boligsociale medarbejder og øvrige aktører i boligområdet med henblik på fælles videndeling omkring børne- og ungeindsatser i boligområdet.

Som et konkret eksempel på samarbejde og koordinering kan nævnes bydelsmødrepjektet. Her introduceres bydelsmødrene til sportsklubbens arbejde, og hvad det vil sige at dyrke sport i en organiseret klub. Denne viden bringes derpå videre ud i lokalmiljøet, som en del af bydelsmødrenes kontakt med familier i boligområdet.

Sportsklubbens fysiske placering

Foruden det økonomiske aspekt ved at dyrke sport, nævner flere interviewpersoner nærhedsprincippet som et vigtigt element i arbejdet med at få fastholdt børn og unge i deres sportsaktivitet. Med nærhedsprincippet menes der konkret sportsklubbens fysiske placering i boligområdet så tæt på beboerne og børnefamilierne som muligt. Denne konstatering er i øvrigt også en

Foto: Munkevænget FI i Kolding

væsentlig konklusion i rapporten *"Idræt i udsatte boligområder"* (Ibsen et al., 2012). Her fremgår det, at der i boligområder med gode idrætsfaciliteter og stærkt foreningsliv bliver dyrket mere sport end i områder, hvor foreninger står svagt og ikke har tilstrækkeligt med idrætsfaciliteter.

Vores interviewpersoner understreger, at det er afgørende, at børn og unge kan gå til deres sportsaktivitet i nærområdet og ikke er afhængige af at skulle transportere sig til en klub centralt i byen.

Dertil kommer, at det for forældrene er afgørende at have tryghed for at børnene ikke skal til en klub der ligger længere væk. Dette skal ses i lyset af, at der er mange forældre, der ikke har bil og således ikke har mulighed for at hente og bringe deres børn til træning.

Varighed af medlemskab

Vi har i undersøgelsen bedt de unge om at angive, hvor lang tid de har dyrket sport i den pågældende sportsklub. Undersøgelsen viser, at klubberne i udpræget grad formår at fastholde børn og unge i deres sportsaktivitet herunder børn og unge med en højrisikostil.

62 pct. af de unge angiver, at de har dyrket sport i klubben i mindst 1 år eller længere. 12 pct. har dyrket sport i klubben imellem seks måneder og et år. For de resterende 26 pct. har medlemskabet været under et halvt år.

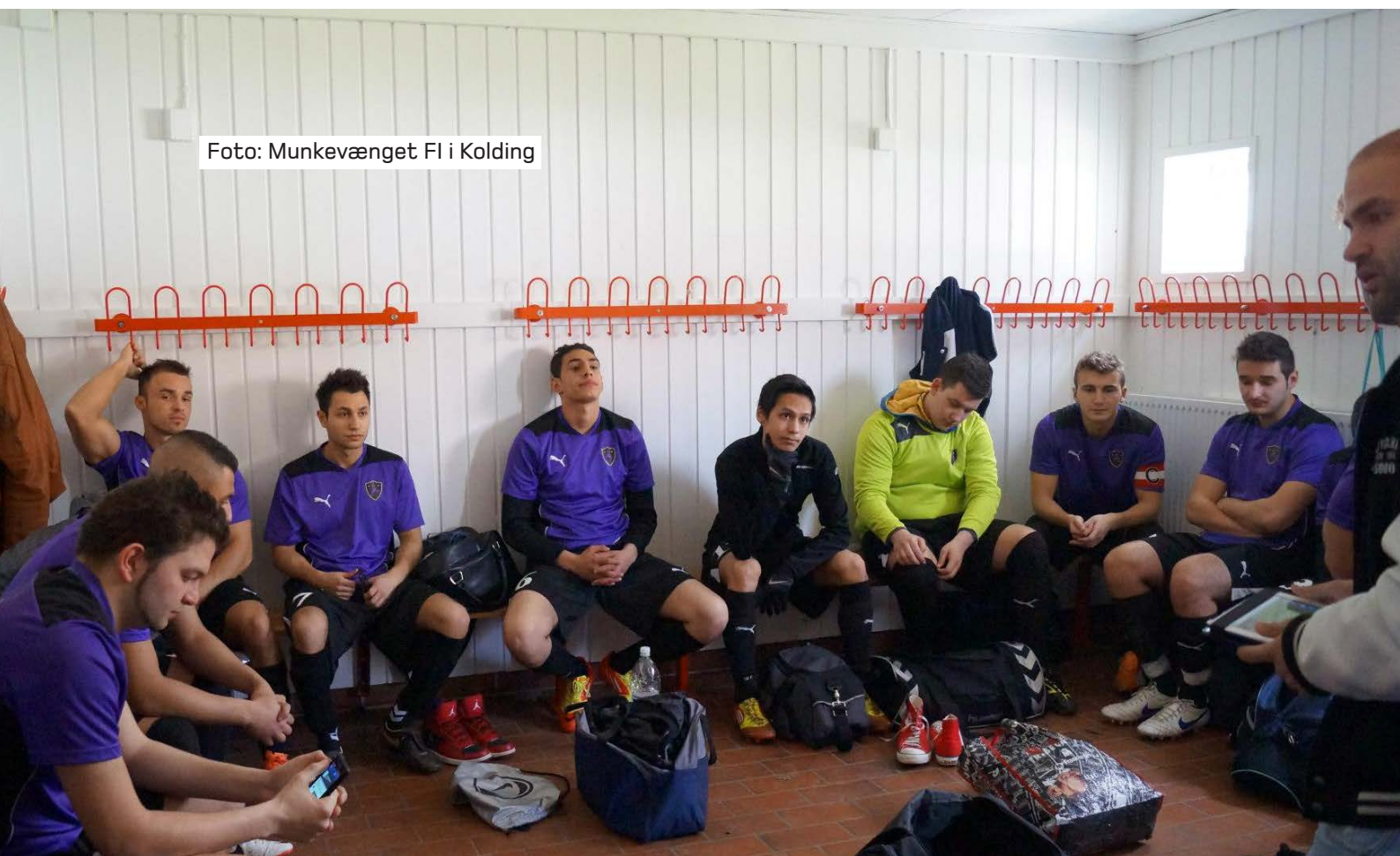
70 pct. af de unge med lavrisikostil angiver, at de har dyrket sport i mindst et år. Den tilsvarende andel blandt unge med højrisikostil udgør 46 pct. Derimod svarer 32 pct. af de unge med en højrisikostil, at de har været medlem i klubben op til et halvt år, mens den tilsvarende andel blandt unge med lavrisikostil er 19 pct. En yderligere analyse viser, at unge med lavrisikostil har været medlem i klubben i længere tid sammenlignet med unge med højrisikostil (jf. Bilagstabel 3).

Undersøgelsen viser desuden at langt hovedparten af de unge dyrker sport mindst én gang om ugen, og at gruppen af unge med lavrisikostil dyrker hyppigere sport i forhold til gruppen af unge med højrisikostil.

Forældrenes opbakning

Forældrenes engagement i deres børns sportsaktiviteter er et gennemgående fokuspunkt for de deltagende klubber.

Foto: Munkevænget FI i Kolding

Klublederne og trænerne peger på, at forældreopbakning og -engagement er en forudsætning for at kunne fastholde børn og unge i klubben. Her menes der på den ene side praktiske opgaver og på den anden side økonomisk og emotionel støtte.

De unge er blevet bedt om at tage stilling til, i hvor høj grad de føler, at deres forældre har kendskab til, hvor og med hvem de dyr-

ker sport, og i hvilket omfang de vurderer, at deres forældre viser emotionel støtte og hjælper med praktiske opgaver i klubben. Ca. 2/3 af de unge oplever enten høj eller moderat opbakning fra deres forældre, og opbakningen er derfor set med de unges øjne rimeligt høj. Dette gælder både for unge med lavrisiko-, moderat og højrisikolivsstil.

1. eksempel: ACFC i Gellerup (Aarhus):

For ACFC's vedkommende forklarer Afif Abdallah, der fungerer som træner og leder i klubben, at klubben har tilknyttet et forældre-netværk af 20-30 voksne, som tager en aktiv del i klubben, fx i forbindelse med afholdelse af turneringer. Her har forældrene fået tildelt en række praktiske opgaver, som de skal løse, og som kan dække over alt fra kørsel til at hente kegler til fodboldtræningen.

Derudover er det vurderingen, at man i ACFC er lykkedes med at få skabt en stærk social sportsklub forankret omkring lokalerne i *Klubberne i Gellerup*, hvor forældrene altid er til stede, og som med deres synlighed på og omkring sportsklubben både kan udøve en uformel social kontrol, der er med til at sikre ro og orden til træning og kamp, og som samtidig har en tryghedsskabende funktion i boligområdet.

2. eksempel: IF92 og Kvaglund IF (Esbjerg):

I Esbjerg har man i boligområderne Kvaglund og Stengårdskvarteret fundet en virkningsfuld metode til at få involveret og engageret forældrene i sportsklubben samtidig med, at man gennem de seneste fire år har lavet opsøgende hjemmebesøg i boligområderne hos familier med indvandrerbaggrund med det formål at informere og formidle viden om, hvad det har af positiv indvirkning på ens børn at dyrke idræt i en klub.

Özden Sarialtun, leder af fritids- og ungdomsklubben Eskelunden i Kvaglund, har foretaget en række af disse hjemmebesøg, og fremhæver, at man især er lykkedes med at skabt en god kontakt til gruppen af forældre til børn helt ned i 6-10 års alderen.

Som et konkret eksempel nævner Özden Sarialtun, at man i de situationer, hvor forældrene ikke har betalt kontingent til klubben, går i en konstruktiv dialog med forældrene i forhold til en afklaring af om det skyldes glemsomhed, eller fordi familien ikke har det økonomiske råderum til at betale kontingentet.

Hvis den manglende betaling skyldes, at familien ikke har råd til at betale kontingentet, kan der træffes aftale om, at familien kan få tilbudt et gratis kontingent, hvis man til gengæld melder sig som holdleder eller hjælpetræner og således tager aktivt medansvar og ejerskab til sportsklubben. En tilgang som må betragtes som en velvalgt metode især set i forhold til at få de særligt udsatte familier engageret i deres børns idrætsaktivitet.

Muhamed Ajjawi, der er leder af værestedet Hyperhulen i Skovparken i Kolding, peger ligeledes på vigtigheden af at bruge civilsamfundet aktivt i boligområdet for at nå ud til alle typer af beboere i ens boligområde:

» Det vigtigste er at lytte til behovet og det handler om at få inkluderet de forskellige kulturer. Jeg bruger mine somaliske kollegaer som en forlænget arm til at komme ind i det somaliske samfund, og kommunen bruger mig som en forlænget arm til at komme ind til de unge i boligområdet. Samarbejdet lokalt er afgørende. Det gælder om hele tiden at bruge de forskellige ressourcer for at nå de forskellige målgrupper.

Muhamed Ajjawi

Fritidspas

Formål: Indsatsen har til formål at afprøve kontingentstøtte og fritidsvejledning som midlet et middel til at integrere udsatte børn og unge i det organiserede fritidsliv. Målgruppen for projektet er udsatte børn og unge i alderen 6-18 år, der ikke har mulighed for at deltage i fritidsaktiviteter på lige vilkår med jævnaldrende.

Baggrund: Folketinget afsatte i forbindelse med satspuljeforhandlingerne i 2006-2009 i alt 17,5 millioner kroner til at afprøve og dokumentere effekten af initiativer, der har til formål at øge udsatte børn og unges deltagelse i organiserede fritidsaktiviteter. På baggrund heraf blev der etableret en ansøgningspulje med titlen "Forsøg med fritidspas", som blev udbudt til landets kommuner i 2007-2008.

I perioden 2006-2009 blev der derfor gennemført 10 forsøgsprojekter med fritidspas i bl.a. Brønderslev, Horsens og Høje Taastrup Kommuner. I perioden 2011-15 har 23 kommuner fået satspuljemidler til kontingent og vejledning til udsatte børn og unge. Kommunen betaler barnets kontingent i en sportsklub, spejderforening, musikskole eller lignende og stiller samtidig en vejleder til rådighed, som skal hjælpe barnet i gang. Nogle kommuner har valgt at udvide ordningen, så den ikke kun omfatter udsatte, men alle børn og unge, som ikke dyrker organiserede fritidsaktiviteter. På baggrund af erfaringerne fra forsøg med fritidspas har satspuljepartierne besluttet, at afsætte 81,7 mio. kr. i perioden 2010-2013 til udbredelse af erfaringerne. Alle kommuner har mulighed for at søge om midler til at iværksætte en særlig indsats for at få udsatte børn og unge til at deltage i fritidsaktiviteter

(Kilde: Evaluering af forsøg med fritidspas til udsatte børn og unge, 2009:21)

Dette resultat står i modstrid til opfattelsen hos de interviewede trænere og klubledere, som, mere eller mindre samstemmende, betragter forældresamarbejdet som problemfyldt. Det er en gennemgående oplevelse, at det er svært at få etableret kontakt til forældrene og få forældrene engageret i de praktiske opgaver såsom at køre de unge til kamp. Det er en problemstilling, klubberne arbejder med, og der er eksempler på, at det lykkedes.

I særligt Esbjerg og Aarhus kommuner er man lykkedes med at få involveret en gruppe af forældre til at tage del i deres børns sportsaktivitet, der især viser sig ved et større fremmøde til træning, turneringer og sociale arrangementer i sportsklubben. Nøg-leordene i denne sammenhæng er dels en klar kommunikation til forældrene om, hvad der forventes af dem i forhold til at støtte op om deres børns sportsdeltagelse og dels en tydelig fordeling af opgaver og ansvar til forældrene, der forpligter forældrene i forhold til deltagelse.

Lavt kontingent som virkningsfuldt værktøj

Et af de aspekter som betones gentagende gange hos vores interviewpersoner er de udsatte familiers begrænsede økonomiske råderum i forhold til deres børns sportsaktivitet. At dyrke sport er forbundet med nogle udgiftsposter, som kan det svært for de mest udsatte familier at dække.

Som en interviewperson formulerer det, er det unægtelig vanskeligt for en enlig mor med fire børn at skulle finde økonomi til at betale for fire kontingenter på hver 500 kr. til fodboldklubben, og derudover at skulle mobilisere et overskud i hverdagen til at følge børnene til træning og kampe.

I denne sammenhæng skal nævnes forsøgene med fritidspas i flere af landets kommuner, der ifølge en evaluering af Socialstyrelsen viser gode resultater i forhold til at få udsatte børn og unge til at dyrke sport (Servicestyrelsen, 2009). Forsøgene med fritidspas i flere kommuner går i overordnede træk ud på at afprøve en række modeller, hvor der enten er givet kontingentstøtte eller fritidsvejledning, eller modeller der kombinerer vejledning og økonomisk støtte.

De unges udbytte af at gå til sport

Et aktivt medlemskab af en sportsklub mindsker unges risiko for at påbegynde en kriminel løbebane. De unge er generelt meget positive overfor deres sportsklubber og mange ændrer adfærd ved at være del af et hold.

De unges udbytte af at gå til sport

I indledningen til rapporten stillede vi spørgsmålet om *organiserede sportstilbud i udsatte boligområder bidrager til at mindske kriminalitet og utryghedsskabende adfærd blandt børn og unge*. Det er derfor helt centralt for vores undersøgelse at se på de unges udbytte af sportstilbuddet. Som nævnt tidligere er det ikke muligt på baggrund af nærværende undersøgelse at se, om de deltagende unge er blevet mindre kriminelle af at dyrke organiseret sport. Vi kan udelukkende se, om de har en risikolivsstil.

Undersøgelsen viser, at aktivt medlemskab af en sportsklub mindsker unges risiko for at påbegynde en kriminel løbebane. Unge, der i et halvt år har dyrket sport mindst to gange om ugen i deres sportsklub, har således en lavere risiko for at blive kriminelle, end unge, der sjældent dyrker sport i deres sportsklub, når der kontrolleres for en række relevante forhold: demografiske karakteristika (køn, etnisk baggrund, alder og familiestatus), socioøkonomisk baggrund (faderens beskæftigelsesstatus), geografiske forhold (om vedkommende kommer fra en stor eller mellemstor by), den unges relationer til forældrene og jævnaldrende samt den unges trivsel.

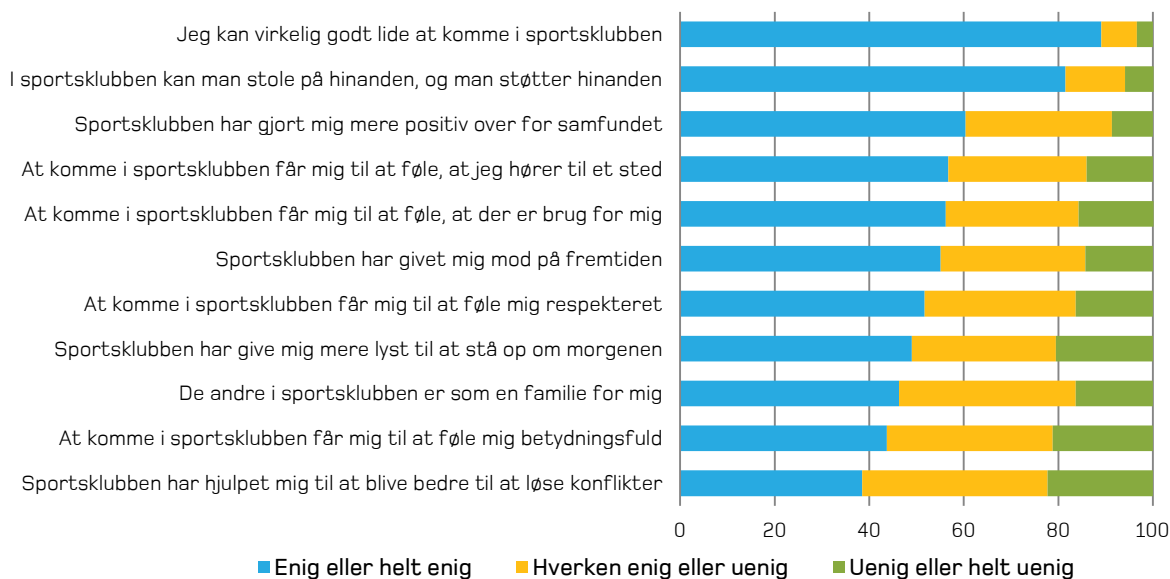
Vi har i undersøgelsen bedt de unge om at forholde sig til 11 positive udsagn i forhold til, hvad deres medlemskab af klubben giver dem. Det har vi gjort med henblik på at få et billede af, hvad de unge selv vurderer, de konkret får ud af at dyrke sport.

Sammenfatter vi resultaterne, tegner der sig en række tydelige tendenser: De unges udbytte ved at dyrke sport handler først og fremmest om at finde et socialt fællesskab, være blandt venner, hvor man støtter og kan stole på hinanden, og hvor man kan finde et sted og identitetsfællesskab, der har en positiv betydning for deres selvværd. Fra vores interviews ved vi, at trænerne og klublederne registrerer en positiv ændret adfærd og øget selvtillid blandt de deltagende børn og unge typisk efter ½-1 års medlemskab.

Som det fremgår af figur 5 angiver over halvdelen af de unge at de enten er *helt enige* eller *enige* i, at det at være medlem af klubben har betydning for selvværdet, for at være del af et fællesskab og at føle sig bedre rustet til hverdagen. Konkret angiver 60 pct. af respondenterne, at de er enige i eller helt enige i, at sportsklubben har gjort dem mere positive over for samfundet, mens 57 pct. er *enten helt enige eller enige* i, at komme i sportsklubben får mig til at føle, at jeg hører til et sted.

Figur 4. Andel af unge i sportsklubber der angiver, at de er enige i udsagnene om gruppen (pct)

Kilde: egen undersøgelse

Går vi skridtet videre og ser på, om der tegner sig nogle interessante forskelle mellem børn og unge med henholdsvis en lav- og højrisikolivsstil tyder undersøgelsen på, at de unge uanset risikolivsstil nogenlunde i det samme omfang vurderer, at det at dyrke sport på den ene side giver dem følelsen af at være del af et fællesskab og et mere positivt syn på samfundet. De adspurgte børn og unge med lavrisikolivsstil angiver i højere grad, at klubben giver dem mere selvværd, og at de føler sig bedre rustet til hverdagen, end børn og unge kendetegnet ved en højrisikolivsstil (jf. Bilagstabel 4).

Det vil sige, at de unge med en lavrisikolivsstil i højere grad vurderer at få mod på fremtiden, at føle sig betydningsfuld og at have mere lyst til at stå op om morgenen end unge med højrisikolivsstil, mens klubben i højere grad har hjulpet de unge med højrisikolivsstil med at blive bedre til at løse konflikter end børn og unge med lavrisikolivsstil.

Øget selvværd og selvtillid hos målgruppen

De unges egen vurdering af, hvad de får ud af at dyrke sport i klubben, understøttes af de interview, vi har foretaget med især ungdomstrænere.

Vores interviewpersoner fremhæver, at det, at et barn eller en ung kan indgå på et hold, møde til træning og få lov til at deltage i turneringer og sociale arrangementer i klubben, har en tydelig afsmittende betydning for den unges selvtillid og selvværd.

Özden Sarialtun, integrationskonsulent og leder af fritids- og ungdomsklubben Eskelunden i boligområdet Kvaglund i Esbjerg, hæfter sig især ved en oplevet øget selvværd hos de unge. Sarialtun konstaterer følgende i forhold til de unges personlige udvikling i fodboldklubberne IF 92 og Kvaglund IF:

Jeg har fulgt de unge siden de var helt små, og det er tydeligt, at de har fået mere selvværd og selvtillid. Det sociale fællesskab i fodboldklubben får dem til at vokse. Samtidig kan jeg se, at også deres fysiske færdigheder forbedres, og at de får nye venner ved at gå til sport.

Foto: Munkevænget FI i Kolding

En tilsvarende konstatering nævnes af en ungdomstræner i Høje-Taastrup Idrætsforening:

”Der sker noget positivt, når de unge er til træning. Der opbygges en holdånd, og de udvikler sig både socialt, spillemæssigt og får nye venner. Mange af mine spillere støtter hinanden, hvis de laver fejl.

Sport er en identitetsbærer og styrker fællesskabsfølelsen

Som det fremgår af spørgeskemaundersøgelsen er en hovedårsag til børn og unges deltagelse i sportsklubben, at de kan indgå i et fællesskab og være blandt venner.

I relation til dette fremhæver en ungdomstræner i fodboldklubben ACFC betydningen af, at især fodbold er en holdsport, som bibringer de unge nyttige erkendelser og redskaber i forhold til at indgå i sociale fællesskaber:

”Fodbold kan noget særligt, fordi det er en holdsport. De lærer, at det er holdet, det gælder og ikke deres egen individuelle præstation, men det er tydeligt, at vi skal lære de unge, hvad det vil sige at dyrke holdsport. Vi er nødt til at lære dem sociale færdigheder, som det jo også handler om, når man dyrker en holdsport.

En anden ungdomstræner fra samme klub hæfter sig ved, at man i ACFC er lykkedes med at skabe et socialt og levende klubmiljø, der medvirker til at holde klubbens unge væk fra en gadeorienteret livsstil:

”De unge vænner sig til at tilbringe deres tid her, og det afholder dem altså fra at hænge ud på gaderne. Klubben her fungerer nærmest som en magnet for dem. Når træningen slutter, så skynder de sig hjem og skifter tøj, og så kommer de igen og spiller fodbold. På den måde er der hele tiden liv og aktivitet i vores klub.

Betydningen af varigheden og intensiteten i forhold til livsstil

Det må forventes at varigheden af medlemskabet og intensiteten af sportsaktiviteten har betydning for de unges livsstil. Vi har undersøgt, hvilken betydning det har at dyrke sport hyppigt set i forhold til varighed af medlemskab og i forhold til livsstil. Ved at

anvende en regressionsanalyse er det således muligt at belyse sammenhængen mellem de to faktorer, mens man ligeledes tager højde for en række andre forhold, herunder demografiske, socioøkonomiske og geografiske forhold, de unges relationer til familie og venner samt trivsel.

Undersøgelsen viser som nævnt, at unge, der i et halvt år har dyrket sport mindst to gange om ugen i deres sportsklub, har en lavere risiko for at blive kriminelle, end unge der sjældent dyrker sport i deres sportsklub, når der kontrolleres for en række relevante forhold: demografiske karakteristika (køn, etnisk baggrund, alder og familiestatus), socioøkonomisk baggrund (faderens beskæftigelsesstatus), geografiske forhold (om vedkommende kommer fra en stor eller mellemstor by), den unges relationer til forældrene og jævnaldrende samt den unges trivsel.

Derimod har gruppen af unge, der har dyrket sport mindst to gange om ugen i længere tid end et halvt år, ikke en signifikant lavere risiko for at blive kriminelle end gruppen af unge, der uanset varigheden af deres medlemskab sjældent dyrker sport (jf. Bilagstabel 6). Det kan tilskrives, at langt hovedparten af de unge, der har været i klubmedlemmer længere end et halvt år, er under 14 år gamle. Denne gruppe har generelt en lavrisikolivsstil, der kan hænge sammen med deres alder, deres generelle trivsel og deres forældreopbakning, og altså ikke skyldes klubmedlemskabets længde og intensitet.

Det betyder ikke, at et aktivt medlemskab af en sportsklub i mere end et halvt år ingen indflydelse har på unges risiko for at blive kriminelle. Der er blot ikke tilstrækkelig spredning i denne undersøgelses stikprøve blandt sådanne aktive og langvarige klubmedlemmer til at vise eller afvise en eventuel sammenhæng.

5 Samtidig påpeges det i undersøgelsen, at man skal være forsigtig med at tegne et for generelt billede af alle udsatte boligområder, når det kommer til beboernes idrætsdeltagelse. I udsatte boligområder hvor der er gode faciliteter og et veletableret foreningsliv, bliver der dyrket mere idræt end i de boligområder, hvor foreningerne står svagt og faciliteterne ikke har nok at byde på.

Litteratur

- Aner, Louise Glerup, et al. (2011). *De unge væk fra gaden: Effektive metoder i kriminalpræventivt arbejde i udsatte boligområder*. Center for Boligosocial Udvikling.
- Avlund, Nikolaj (2012). *Tryghed i udsatte boligområder: Årsager til utryghed, indsatser for tryghed og tryghedsmåling i udsatte boligområder*. Center for Boligosocial Udvikling.
- Avlund, Nikolaj, Kjeldsen, Lasse & Darsø, Lilie (2013). *Trygheden i danske byområder: En måling af trygheden ved at bo og færdes i udsatte boligområder sammenlignet med andre byområder i Danmark*. Center for Boligosocial Udvikling.
- Balvig, Flemming (2000). *Risikoungdom. Ungdomsundersøgelse 1999*. Det Kriminalpræventive Råd
- Balvig, Flemming (2011). *Lovlydig Ungdom*. Det Kriminalpræventive Råd.
- Christensen, Klavs Odgaard, Aner, Louise Glerup & Frederiksen, Nana (2010). *Projekt bydelsmødre. En samlet evaluering*. Center for Boligosocial Udvikling.
- Christensen, Klavs Odgaard, Avlund, Nikolaj, Larsen, Måjken Rhod (2011). *Beredskabet i Gellerup: En effektiv strategi mod kriminalitet i et udsat boligområde*. Center for Boligosocial Udvikling.
- Christiansen, Henriette Nobili (2012). *Effekten af mentor- og fritidsindsatser for unge i risiko. En systematisk kortlægning*. Det Kriminalpræventive Råd.
- Dahl, Karen Margrethe (2007). *Udsatte børns fritid. Et litteraturstudie*. SFI.
- Det Kriminalpræventive Råd. (2013). *Problemskabende ungdomsgrupper i Danmark*.
- Holstein, B. & Madsen, M (2003). *Social arv og børns sundhed*. Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Ibsen, Bjarne, et al. (2012). *Ildræt i udsatte boligområder*. Center for forskning i Ildræt, Sundhed og Civilsamfund ved Syddansk Universitet og Metopos.
- Justitsministeriet (2009). *Betænkning nr. 1508. Indsatsen mod ungdomskriminalitet*.
- Kjeldsen, Lasse, et al. (2012). *Gadeplan: Midtvejsevaluering af helhedsorienterede gadeplansindsatser i udsatte boligområder*. Center for Boligosocial Udvikling.
- Kyvsgaard, Britta (1992). *NY ungdom? Om familie, skole, fritid, lovlydighed og kriminalitet*. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, København.
- Laub, Trygve Buch (2013). *Danskernes motions- og idrætsvaner 2011*. Idrættens Analyseinstitut.
- Nordahl, Thomas et. Al. (2008). *Adfærdsproblemer hos børn og unge*. Teoretiske og praktiske tilgange. Dansk Psykologisk Forlag.
- Pedersen, Libak Maria (2013). *Selvrapporteret kriminalitet. En sammenligning mellem Odense og Storkøbenhavn 2012 og Storkøbenhavn 2006 og 2012*. Justitsministeriets Forskningskontor.
- Pedersen, Maria Libak & Jonas Markus Lindstad (2011). *Første led i fødekæden? En undersøgelse af børn og unge i kriminelle grupper*. Justitsministeriets Forskningskontor.
- Pilgaard, Maja (2009). *Sport og motion i danskernes hverdag*. Idrættens Analyseinstitut.
- Rogers, Paul (2011). "Evaluating community-based interventions for young people. Measuring the impact of informal mentoring". I: *Journal of Poverty and Social Justice*, 19(2), s.159-168.
- Servicestyrelsen (2009). *10 gode råd. Udsatte børn og unges fritidsliv*. Servicestyrelsen.
- Servicestyrelsen (2009). *Evaluering af forsøg med fritidspas til udsatte børn og unge*. Servicestyrelsen.
- Sigurd, Frederik, Madsen, Mette Fabricius (2011). *Kriminaliteten ud af boligområderne: Effekten af boligosociale helhedsplaners arbejde med kriminelle og kriminalitetstruede børn og unge*. Center for Boligosocial Udvikling.

Bilag 1

Interviewpersoner

Afif Abdallah, gadeplansmedarbejder, leder og træner i ACFC i Gellerup i Aarhus Kommune

Anders Glahn, fritids- og ungdomsskoleleder i Gellerup og Toveshøj i Aarhus Kommune

Barbara Frederiksen, leder af fodboldafdelingen i Høje-Taastrup Idrætsforening, Gadehavegård i Høje-Taastrup Kommune

Bente Ginnerkov Hansen, boligsocial medarbejder i boligområdet Skovparken og Munkebo i Kolding Kommune

Jesper P. Clausen, leder i Fjordager IF i Seden i Odense Kommune

Jesper Hansen, skolelærer ved Munkevænget skole i Kolding og leder i Munkevænget IF i Kolding Kommune

Jesper Mathiasen, ungdomstræner i Brønshøj Boldklub i Tingbjerg i Københavns Kommune

Kenneth Kongsgård, træner og leder i Boldklubben B1909 i Vollsmose i Odense Kommune

Kim Hansen, udviklingschef i Social- og Sundhedsforvaltningen i Kolding Kommune

Lars Kruse, integrationskonsulent i Dansk Idrætsforbund

Lene Armdahl, repræsentant for foreningsguiderne i Tingbjerg

Mogens Kiesby, leder af fritids- og ungdomsklubberne ved Børn og Kultur i Esbjerg Kommune

Mohammed Ajjawi, leder af værestedet Hyperhulen i boligområdet Skovparken, Kolding Kommune

Mona Bruun Enevoldsen, fritidskonsulent i Kolding Kommune

Pernille Agerbæk, projektleder på den boligsociale helhedsplan for Gadehavegård i Høje-Taastrup Kommune

Preben Astrup, integrationskonsulent i Dansk Idrætsforbund

Tobias Halbro, leder og ungdomstræner i Brønshøj Boldklub i Tingbjerg i Københavns Kommune

Özlem Sarialtun, pædagog i fritidsklubben Eskelunden i boligområdet Stengårdsvej i Esbjerg Kommune

Bilag 2

Uddybende tabeller

Bilagstabel 1. Unge i sportsklubber fordelt efter, hvor ofte de færdes forskellige steder eller er sent ude og aften eller natten (pct.)

	Sent ude om aftenen eller om natten	Privatfest	I byen (værtshus, diskotek eller lign.)	Mødes med venner i private hjem	Mødes med venner på offentlige steder uden at lave noget bestemt
Aldrig	14	35	47	3	16
Sjældent	34	35	23	21	21
2-3 gange om måneden	18	22	17	14	12
1 gang om ugen	8	3	11	16	15
2-3 gange om ugen	22	3	0	27	20
Så godt som hver dag	3	1	1	19	15
I alt pct.	100	100	100	100	100

Bilagstabel 2. Unge i sportsklubber fordelt efter, hvor ofte de har brugt forskellige rusmidler inden for de seneste 12 måneder (pct.)

	Alkohol	Hash	Andre ulovlige stoffer
Aldrig	66	89	93
Sjældent	14	5	2
2-3 gange om måneden	13	4	2
1 gang om ugen	6	1	2
2-3 gange om ugen	1	1	1
I alt pct.	100	100	100

Bilagstabel 3. Unge i sportsklubber fordelt efter risikolivsstilgrupper set i forhold varighed af deres medlemskab (pct.)

	Op til 6 måneders medlemskab	6 måneder op til 1 år	Mindst 1 år eller længere	I alt pct.	I alt antal
Lavrisikolivsstil	19	12	70	100	59
Moderat risikolivsstil	31	6	63	100	51
Højrisikolivsstil	32	22	46	100	37
I alt	27	12	61	100	147

Kendall's tau-b = -0.1583** ASE = 0.071

* p < 0.1, ** p < 0.05, *** p < 0.01

Internt bortfald: 11

Bilagstabel 4. Andel unge med henholdsvis lav og høj risiko, der angiver, at de er enige eller helt enige i udsagnene om gruppen (pct.)

	Unge med lavrisikolivsstil	Unge med højriskolivsstil
Jeg kan virkelig godt lide at komme i sportsklubben	93	91
I sportsklubben kan man stole på hinanden og man støtter hinanden	85	83
Sportsklubben har gjort mig mere positiv over for samfundet	62	66
At komme i sportsklubben får mig til at føle, at jeg hører til et sted	61	56
At komme i sportsklubben får mig til at føle, at der er brug for mig	60	51
Sportsklubben har givet mig mod på fremtiden	59	53
At komme i sportsklubben får mig til at føle mig betydningsfuld	58	43
At komme i sportsklubben får mig til at føle mig respekteret	54	57
Sportsklubben har givet mig mere lyst til at stå op om morgenen	53	42
De andre i sportsklubben er som en familie for mig	47	57
Sportsklubben har hjulpet mig til at blive bedre til at løse konflikter	34	50

*Signifikant forskel på de to grupper af unge målt alle fem svar kategorier.

Bilagstabel 5. Unge i sportsklubber der angiver forskellige kontakter til sportsklubben

	Antal	Procent
Venner	73	60 %
Familie	26	22 %
Skolen	12	10 %
Fritidsklub	7	6 %
Boligforening, herunder boligsocial medarbejder	3	3 %
I alt	121	100 %

Bilagstabel 6. Lineær regression over højrisikolivsstil som funktion af demografiske, geografiske, sociale og socioøkonomiske karakteristika

	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
Sjældnen med kort eller længere varighed (Ref.)	0	0	0	0
Mindst 2 gange om ugen med kort varighed	-0.271* (0.158)	-0.277** (0.139)	-0.304** (0.138)	-0.274** (0.135)
Mindst 2 gange om ugen med længere varighed	-0.347*** (0.129)	-0.071 (0.118)	-0.114 (0.119)	-0.093 (0.119)
Dreng (Ref.)		0	0	0
Pige		-0.352** (0.171)	-0.342** (0.168)	-0.402** (0.175)
Dansk baggrund (Ref.)		0	0	0
Efterkommer af indvandrere		0.074 (0.103)	0.102 (0.107)	0.111 (0.109)
Indvandrer		-0.070 (0.152)	-0.006 (0.157)	-0.026 (0.159)
Store byer (Ref.)		0	0	0
Mellemstore byer		0.017 (0.099)	0.009 (0.102)	0.055 (0.113)
Bor sammen med to voksne (Ref.)		0	0	0
Forældrene er skilt		0.092 (0.103)	0.101 (0.106)	0.124 (0.102)
Alder		0.377*** (0.111)	0.406*** (0.111)	0.364** (0.113)
Alder ²		-0.008** (0.003)	-0.009*** (0.003)	-0.008** (0.003)
Far/stedfar i arbejde (Ref.)			0	0
Far/stedfar arbejdsløs u. 1 år			-0.161 (0.204)	-0.152 (0.198)
Far/stedfar arbejdsløs over 1 år			-0.185 (0.121)	-0.127 (0.128)
Far/stedfar pensioneret			-0.105 (0.148)	-0.105 (0.144)
Forældrenes opbakning			0.053 (0.045)	0.032 (0.046)
Lav peer commitment (Ref.)				0
Moderat peer commitment				0.040 (0.102)
Høj peer commitment				-0.024 (0.110)
Trivsel				0.202* (0.106)
Intercept	2.010*** (0.115)	-2.123** (0.934)	-2.270** (0.932)	-2.359** (0.932)
N	158	158	158	158

standard errors in parentheses

* p < 0.10*, p < 0.05**, p < 0.01***